

ԱՍԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՀՕՐ ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԲԵԹՂԵՀԵՄԻ ՍՈՒՐԲ ԱՅՐԷՆ.

ԺՈՂՈՎՈՒՐԻ ՀԱՅՈՑ ՈՐ ՅԵՐՈՒՍԱԼԷՄ, Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ Ի ՍՓԻՒՌՍ ԱՇԽԱՐՀԻ

Կր խօսիմ ձեզի նորէն Բեթղեհէմի մեր Տիրոջ Ծննդեան Այրէն, փոխանցելու քաղցր աւետիսը այս գիշերուան, որ դարեւ առաջ աշխարհի տուեցաւ հրեշտակներու բերնով, Ծննդեան բոցավառ աստղին ներքեւ:

Յիսուսի ծնունդը սրառուչ դրուագ մը չէ միայն, այլ անսփոյ ճամբարներուն, մանուկի մը կերպարանքով մեզի եկած: Այդ հրաշալի դէպքը մարդկային ճակատագրի մեծագոյն յեղաշրջումին յիշատակն է, բայց մանաւանդ այդ յեղաշրջումին եւ տեսականութեան տօնը: Քրիստոսի ծնունդով պիտի փոխուէր մարդոց Աստուծոյ նկատմամբ ունեցած ըմբռնումը, որքան խոր՝ նոյնքան սրառուչ: Քրիստոսեան այս ծնունդով իր Արարչին մէջ պիտի կրնար զգալ տիեզերական խորհուրդին էութիւնը, մարդկային կեանքի պատճառն ու գոյութիւնը, ամենասփիւռ ներդաճակութեան նախախնամողը եւ մարդոց ազնուացման ու մեծացման յարացոյցը:

Աստուծոյ յայտնութիւնը յեղաշրջում մըն էր, բայց ոչ յեղափոխութիւն: Յեղափոխութիւնները մղձաւանջներու եւ տագնապներու արդիւնք են: Յեղաշրջումը սակայն կեանքի տեսական եւ անընդմէջ ուղին հարթող ձգտումն է, մարդուն ազնուագոյն ուժերու, շնորհներու գերագոյն ստատը հանդիսացող կոչումի ոսկի բանալին:

Այս մեծ իրողութիւնը չէր կրնար իրագործուիլ բնական օրէնքով կամ ազատ կամովը մարդուն, այլ միայն ամենագոր փափաքովը Նախախնամողին: Աստուած կ'ընտէր կուտական էութիւն մը, անով ծնունդ տալու Կենդանի Բանին՝ Ինքզինքին, որ մանկան մը մարմին առած հանգչեցաւ գոմի մը խաղաղ գոլին մէջ:

Հարիւր եօթանասուն տարիներ առաջ, Ֆրանսայի արքայական պալատին մէջ ալ կը ծնէր արքայազուն մանուկ մը, պառկած ոչ թէ մսուրի՝ այլ ոսկի օրրանի մը մէջ: Ծնունդի գիշեր մը, զանգակներու ձայնը, եթերային իրենց համաճանաչովը կը լեցնէին մեծ քաղաքին մթնոլորտը, ամենուն սրտին մէջ անգամ մը եւս նորոգելով Փրկչին մարդեղութեան խորհուրդը:

Ինքնակալը, որ այդ օրերուն իր ձեռներուն մէջ ունենալ կը կարծէր աշխարհի ճակատագիրը, կը նայէր բեհեզներու մէջ հանգչող իր ծիրանածին զաւկին, մինչ իր մտածումը կ'երթար անասուններու տունով տաքացած այն

մսուրին, որուն մէջ դարեւ առաջ պառկեր էր աղբաս՝ բայց խորհրդաւոր այն Նորածինը, որուն կ'ուղղուէին բոլոր սիրտերը այդ գիւղի, զանգակներու ղողանջներու մէջէն:

Ոսկի օրոցը իր աչիւն առջեւ եւ անուր մսուրը իր երեւակայութեան մէջ իրեն կրցի՞ն բերել արդեօք անողոր բաղդասութեան մը եզերքը, զսնելու համար համարիս մեծութեան չափանիւր:

Այսօր մոռցուած է Պօմպիւարթի զակկին ռսկեհամուկ օրրանը, մինչ մսուրը խորան է ճիւղերական պաշտամունքին, շարունակ իրեն առինճնելով բիրտարներու սիրտն ու միտքը:

Մանուկը, որ վերսին կը ծնի այս գիշեր մեր հոգիներուն մէջ, խորհուրդն ու մարմնառութիւնն է արդարութեան: Սակայն մինչեւ որ չմեղմանան մարդոց սրտերուն մէջ եսապաշտութեան եւ յօտաբաղութեան այրող տենչերը, արդարութիւնը պիտի մնայ ձայն մը միայն՝ բարձունքներու մէջ օրօրուող: Արդարութեան զգացումը ներգործական է, չի բաւեր զայն իր մէջ գգուել միայն: Աւխարհի բոլոր Սամարացիները պիտի չկրնային վերջ տալ աւագակութեան չարիքին, իրենց սիրտը եւ զոհողութեան ձեռնովն ու գինիովը, եթէ արդարութեան ասպետները չգային ջնջելու չարագործները:

Արդարութիւնն է որ կը բարձրացնէ ազգերը: Իրաւունքի եւ պարտքի վերաբերմամբ ջերմ հոգածութիւնն է որ շին կը պահէ ժողովուրդները: Մարդկային կեանքի ամենէն ժիւղիչ ուժերուն աղբիւրն ու ներհնչարանը, թուառութեանց ամօքիչը, քաջութեան ամբապնդիչ պահպանակը արդարութիւնն է: Աստուծոյ հայրութեան եւ մարդերու եղբայրութեան տաք եւ իրական զգացումը միայն կրնայ լուսաւորել աւխարհի հակառակորդը, մեզի բերելու համար արդարութեան իրական ռոհաւաստեան:

Իշխողներու եւ գերիներու, հարուստներու եւ աղբասներու մեր օրերու աւխարհին մէջ կեանքը ցուրտ է եւ մարդը դժբախտ: Յղիացում, արիւն եւ ֆրսինք իրարու կու գան նորէն, ստեղծելու համար անհամերաշխ եւ անգիշող կեանքը մեր օրերուն: Ունենալու տենչը, նոյնիսկ ամենէն ամօքալի միջոցներով, գերագոյն ձգտումն է այսօրուան մարդուն: Օրերը որ մերն են, լիցուն են նորէն աղմուկով եւ անձկութեամբ: Կ'ապրինք կարծես անկման մէջ եղող աւխարհի մը վրայ, վիռելիքուած անբուժելի հակասութիւններով: Զկայ հոգեկան եւ ժիւղիքական ապահովութիւն: Տիրապետման բնազդը ազգերու՝ զազանային անգթութիւններու կ'առաջնորդեն մարդը իր եղբայր մարդուն դէմ, ախաբանական նկարագիր հագնելու աստիճան:

Մարդիկ պէ՛տք ունին միշտ այս գիշեր վերսին մարմին առնող Արդարութեան Իշխանին, որ իր աստուածային կեռով կ'ուէր մեր կարիքները: Մարդը ծով մըն է պէ՛տքերու, դժուար է գոհացնել զանոնք մեր աւխարհէն, անհաւասար չափով բաշխուած մարդոց բարիքին: Ասելութիւն, կռիւ, յափրճակութիւն՝ արարներ են մարդկային այդ զգացումին: Մեր ժամանակներու յեղափոխութիւնները, ընկերային ու տնտեսական մարդերու վրայ, հաշտութեան ծրագիրներն ու բանակները տակաւին չեն կրցած հաւասարակշիւ

մեր պէտքերը այս աշխարհին դիմաց: Որովհետեւ մենք եղբայրներ ենք աւելի քան մեր չունեցածին՝ քան մեր ունեցածին մէջ:

Հակառակ ծննդեան արեւածագին եւ յայտնուած խորհրդանիւ խոստումներուն, մեր նախագիրը կ'ուզէ որ Ափրիքի մեր ժողովուրդը բարեկամակամալ իր տաղանթներու ծիրին մէջ: Պիտի ուզէինք որ աշխարհի յորս՝ ծագերուն նետած մեր ժողովուրդի բեկորները, այս օրերուն մանաւանդ, կ'արեւային լուալ իրենց միտքն ու հոգին ժամանակի բերումներէն ու ժանգէն, ունենային իրենց հայրերու նկարագրի ամենէն արտապնդիչ գիծը՝ ռազմաութիւնը: Արեւելի մէջ մանաւանդ՝ նոր կացութիւններու առջեւն է մեր ժողովուրդը: Անժամօք չեն մեզի պայմաններն ու ժողովուրդները այս երկիրներուն: Գիտենք մանաւանդ թէ հոն ի՞նչպէս կը ստեղծուին կենսական, թափ կ'առնեն զգացումները եւ ի՞նչ միջոցներով կ'արտայայտեն իրենք զիրենք: Ունենանք մեր ժողովուրդի դարաւոր իմաստութիւնը, որպէսզի փորձառութեան այդ պալատը ներգործէ կ'արեւային ցոյց տալ մեզի մեր սեփական գոյութեան կողմը:

Պէտք չէ մտնալ թէ հայը հոգեկան անսպառ ոյժ է, անհատորոշելի տաղանթներու զինով անմահութեան տիրացած: Յանդուրժեան տանող այդ ոգին մեր դարաւոր աւերածութիւններու վրայ ծաղկած ծաղիկն է, եւ ժամանակի թեմամութիւնները յաղթահարող ոյժը: Ունինք սէրը մեր ժողովուրդին, որ Աստուծով վերջ գերագոյն իրականութիւնն է մեզի համար: Ամէն մարդու տնտեսական չէ հայ ըլլալ, բայց մանաւանդ հայօրէն հպարտանալ: Մենք զաւակներն ենք ժողովուրդի մը՝ որ հակառակ իր դարաւոր դժբախտութիւններուն, գիտէ եւ կրնայ տակաւին հաւատալ արդարութեան, որ տիրութիւնն է այս գիշեր վերսին ծնող Աստուծոյ:

Իմ եւ Սրբոց Յակոբեանց զինուորեալ Միաբանութեան սիրքը բեզի է որ կը բացուի նորէն, նուիրական այս գիշերով, ժողովուրդ Հայոց, եւ կեցած Սուրբ Ծննդեան վեհաժայռին մէջ, բեզի կը փոխանցենք աւետիսը՝ զոր օր մը հրեշտակներն ու հովիւները տուին աշխարհին: Մայրացուր հոգիդ այս գիշերուան մեծ խորհուրդովը, նման քու աստուածաբաշտ պապերուդ, որոնք գիտէին զեղովի հանել գիշերները, բանալու դռները երկնին, իջեցնելու Աստուծորդին իրենց արեւուն մէջ:

Աղօթենք ի արեւ, որ բերդեղնէմի երկնին վրայ յայտնուած աստղին լոյսովը լուսաւորուին աշխարհի ղեկավարներուն միտքերը, տեսնելու համար խաղաղութեան եւ արդարութեան իրական համբան, որպէսզի կ'արեւի ըլլայ սէրն ու արդարութիւնը հաստատել մեր այս երկրի վրայ, Աստուծոյ փառքին եւ մարդոց բարիքին համար. Ամէն:..

19 Յունուար 1984